

светци специфично право на тяхната група да се препитава чрез кражба и измама; сътворили са множество поетични рационализации, помагащи им да се убедят, че “занаятът” им не ги прави по-малко любими чедата на Господ.

Официалните религиозни институции обикновено са се отнасяли с подозрение и недоверие към ромите. За дълги периоди от време те не са имали достъп до “високата религия”, а роми не са могли да стават нито имами, нито свещеници. Този факт също определя “битовия” характер на ромската религиозност с нейния акцент върху обредно-празничните ритуали и ритуалите за пречистване, особено тези, свързани с раждането и смъртта, масово ширещите се суеверия и вярата в свръхестествени сили и демони.

Противно на масовите представи, ромите се изживяват като много религиозни. По степен на декларираната от тях сила на религиозност те се доближават по-скоро до групата на българските турци и българите мюсюлмани, отколкото до групата на българите християни. Същото може да се каже и за осъществяването на основните религиозни практики - ходенето на църква и джамия, молитва, спазване на главните религиозни пости, празнуването на основните религиозни празници. Особеното при ромите е, че тъкмо християните декларираят по-голяма ревност при изпълнението на религиозните изисквания за редовно посещаване на молитвения храм, за редовно отправяне на молитви. Те по-често общуват с официални представители на религията (със свещеници), имат повече религиозна литература в домовете си и малко по-добре от мюсюлманите познават съдържанието на священото писание.

Тук отново се сблъскваме както с хетерогенността на ромската общност (казаното е вярно само за част от тези, които се определят като християни), така и с особеното място, което религията заема в живота на циганите. За много от тях в наши дни религията е основен начин за социална и културна реорганизация на групата. Ярکو доказателство ни предоставят ромите-протестанти. Протестантските мисионери работят особено успешно при “аномиралите” и при тези, които са застрашени от аномия поради изключването им от социалния живот в последните няколко години на дълбока социално-икономическа криза. Религията става основен стожер за съхраняването на психическото равновесие на